

การดำเนินการภายหลังได้รับพระราชทานอภัยโทษทางวินัย

๑. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการพระราชทานอภัยโทษ

การพระราชทานอภัยโทษ โดยทั่วไปจะเข้าใจกันว่าเป็นการพระราชทานอภัยโทษเฉพาะโทษทางอาญา หรือเป็นการพระราชทานอภัยโทษให้แก่ผู้ต้องขังในคดีอาญาเท่านั้น เช่น ในวโรกาสสำคัญต่าง ๆ จะมีการปล่อยตัวนักโทษที่อยู่ในเงื่อนไขตามพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ ซึ่งบางปีมีเป็นจำนวนมากบางปีก็อาจจะมีจำนวนน้อยขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามที่กำหนดในวโรกาสสำคัญนั้น ๆ

๑.๑ ความหมายทั่วไป

การพระราชทานอภัยโทษ หมายถึง การพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์แก่ผู้ต้องโทษ ให้ได้รับการปล่อยตัว หรือลดโทษแล้วแต่กรณี ทั้งเป็นไปในรูปของการพระราชทานอภัยโทษเป็นการเฉพาะรายแก่ผู้ต้องโทษที่ได้ยื่นเรื่องราวทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาขอพระราชทานอภัยโทษขึ้นมา และในรูปของการพระราชทานอภัยโทษเนื่องในโอกาส หรือวาระที่สำคัญเกี่ยวกับองค์พระมหากษัตริย์ และบ้านเมืองโดยจะกำหนดเป็นพระราชกฤษฎีกา

บางกรณีอาจมีผู้แบ่งการขอพระราชทานอภัยโทษโดยยึดถือประเภทของการทูลเกล้าถวายฎีกาเป็นหลักในการจำแนก กล่าวคือ ฎีกาขอพระราชทานอภัยโทษ ลดโทษ เรียกว่า “ฎีกานักโทษ” เพื่อให้โอกาสผู้ต้องโทษได้กลับตัวเป็นคนดี แต่มีเงื่อนไขว่าผู้ทูลเกล้าถวายฎีกาต้องได้รับโทษก่อน ส่วนการขอพระราชทานอภัยโทษอีกประเภทหนึ่งมีลักษณะเป็น ฎีกาขอพระราชทานพระบรมราชานุเคราะห์หรือร้องทุกข์ในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งไม่มีรูปแบบและวิธีการแน่นอน

๑.๒ ความหมายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กำหนดไว้ใน ภาค ๗ อภัยโทษ เปลี่ยนโทษหนักเป็นโทษเบา และลดโทษ ตามมาตรา ๒๕๙ ถึงมาตรา ๒๖๗ ซึ่งเป็นการกำหนดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการได้รับพระราชทานอภัยโทษ โดยผลของการอภัยโทษทางอาญากฎหมายห้ามมิให้บังคับโทษนั้นต่อไป หรือถ้าเป็นโทษปรับที่ชำระแล้วก็ให้คืนค่าปรับให้ไปทั้งหมด แต่มิได้ลบล้างโทษทางอาญาที่เคยได้รับมาก่อน การพระราชทานอภัยโทษตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานี้จะมีความหมายครอบคลุมเฉพาะการพระราชทานอภัยโทษที่เป็นโทษทางอาญาเท่านั้น

๑.๓ ความหมายตามรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญโดยส่วนใหญ่จะใช้ถ้อยคำเดียวกัน เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๗๙ บัญญัติว่า พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการพระราชทานอภัยโทษ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๒๒ บัญญัติว่า พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการตราพระราชกฤษฎีกาโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย พระราชอำนาจในการพระราชทานอภัยโทษ และพระราชอำนาจในการอื่นตามประเพณีการปกครองประเทศไทย ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๙๑ บัญญัติว่า พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการพระราชทานอภัยโทษ หรือรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ มาตรา ๑๗๙ บัญญัติว่า พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการพระราชทานอภัยโทษ โดยไม่ได้ระบุประเภทของโทษที่ได้รับพระราชทานว่าเป็นโทษทางอาญาเท่านั้น พระราชอำนาจดังกล่าวจึงครอบคลุมถึงโทษทางอาญา โทษทางวินัย และโทษอื่นด้วย

๑.๔ รูปแบบของการถวายฎีกา^๑

ฎีกาที่ราษฎรจะทูลเกล้าฯ ต่อบุคคลพระมหากษัตริย์สามารถจำแนกได้เป็น ๒ ประเภท ได้แก่

ประเภทแรก ฎีกาขอพระราชทานอภัยโทษตามขั้นตอนของกฎหมาย ซึ่งฎีกานี้จะเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายลายลักษณ์อักษร คือ กระบวนการทูลเกล้าฯ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และฎีกาคดีความซึ่งเป็นข้อจำกัดทางกฎหมายที่ราษฎรไม่สามารถทำการทูลเกล้าฯ ต่อบุคคลพระมหากษัตริย์ได้ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมซึ่งบัญญัติสอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกาในปี พ.ศ. ๒๔๕๗ คือ ห้ามคัดค้านคำพิพากษา จะเห็นได้ว่าแม้จะมีกฎหมายออกมาแล้วแต่กฎหมายในภายหลังก็ยังยึดหลักตามพระราชกฤษฎีกาเป็นส่วนใหญ่

ประเภทที่สอง ฎีการ้องทุกข์ทั่วไปตามธรรมเนียมปฏิบัติเดิม ฎีการ้องทุกข์นี้บางประเภทจะเกี่ยวข้องกับส่วนราชการ ส่วนราชการพึงยอมรับที่จะดำเนินการประสานงานเพื่อคลี่คลายปัญหาที่ราษฎรทูลเกล้าฯ ถวายด้วยดี หรือเป็นฎีกาที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับขอบเขตอำนาจของส่วนราชการที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการพิจารณาเรื่องราวร้องทุกข์เพื่อขอพระราชทานพระบรมราชานุเคราะห์ในฐานะที่ทรงเป็นองค์พระประมุขสูงสุดที่ทรงใช้พระราชอำนาจในทางอธิปไตยผ่านทุกองค์กรครอบคลุมทุกหน่วยงาน ขอบเขตของพระราชอำนาจที่จะทรงพิจารณาฎีกาตามแบบธรรมเนียมเดิมนี้อาจแบ่งออกเป็น ๔ หมวดใหญ่ ๆ คือ

(ก) ฎีกาขอพระราชทานอภัยโทษที่ไม่ใช่โทษทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา เช่น ฎีกาขอพระราชทานอภัยโทษทางวินัย ฎีกาขอพระราชทานอภัยโทษทางปกครองเหล่านี้เป็นต้น

(ข) ฎีการ้องทุกข์การกระทำของส่วนราชการ ซึ่งจะเป็นฎีกาของราษฎรที่เกิดเหตุมาจากไม่ได้รับความเป็นธรรมจากส่วนราชการ

(ค) ฎีการ้องทุกข์ที่ขอพระราชทานความเป็นธรรม ซึ่งการทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาประเภทนี้อาจจะเกี่ยวข้องกับการขอพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณจากองค์พระมหากษัตริย์โดยตรง หรือหากประเด็นการร้องขอพระราชทานความเป็นธรรมเข้ามานั้นเกี่ยวข้องกับส่วนราชการจะต้องเป็นผู้เข้ามาให้การช่วยเหลือในปัญหาของราษฎรโดยตรงแล้วนั้น สำนักราชเลขาธิการและสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเป็นผู้ประสานงานส่วนราชการให้แก่ราษฎรที่ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาเข้ามา

(ง) ฎีกาอีกประเภทหนึ่งเป็นการทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาที่มีลักษณะเช่นเดียวกับการเสนอข้อคิดเห็นต่าง ๆ เพื่อขอพระมหากรุณาธิคุณในฐานะที่ทรงเป็นองค์พระประมุขสูงสุดของแผ่นดินจัดว่าเป็นฎีกาขอพระมหากรุณาธิคุณจากองค์พระมหากษัตริย์ประเภทหนึ่งเช่นกัน

๒. ความแตกต่างระหว่างการพระราชทานอภัยโทษ การล้างมลทิน และการนิรโทษกรรม

๒.๑ การพระราชทานอภัยโทษเป็นอำนาจของฝ่ายบริหารโดยพระมหากษัตริย์ในฐานะประมุขของรัฐเป็นผู้ใช้อำนาจ ส่วนการนิรโทษกรรมและการล้างมลทินเป็นอำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติ

^๑<http://www.chaoprayanews.com/2009/08/16/พระราชดำรัสในหลวงปี-06-ถว/>, ศาสตราจารย์ ดร. บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

๒.๒ การพระราชทานอภัยโทษจะมีได้เฉพาะกรณีที่ศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษผู้กระทำความผิดแล้ว โดยจะมีการบังคับโทษไปแล้วหรือไม่เพียงใดก็ตาม และกระทำได้ทั้งก่อนและหลังมีคำพิพากษา ส่วนการล้างมลทินต้องเป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดได้รับโทษและพ้นโทษแล้วเท่านั้น

๒.๓ การพระราชทานอภัยโทษต้องมีผู้ทูลเกล้าถวายฎีกาต่อพระมหากษัตริย์ส่วนการนิรโทษกรรมและการล้างมลทินเป็นกรณีที่มีการตรากฎหมายว่าด้วยการนิรโทษกรรมและการล้างมลทินขึ้น

๒.๔ การพระราชทานอภัยโทษเป็นการยกโทษตามคำพิพากษาโดยมีผลทำให้อาจไม่ต้องได้รับโทษ หรืออาจได้รับการลดโทษ หรืออาจได้รับโทษเพียงบางส่วน แต่การนิรโทษกรรมเป็นเรื่องของการลบล้างการกระทำความผิด โดยอาจจะยกเว้นโทษหรือยกเว้นความผิดให้แก่ผู้กระทำความผิด ส่วนการล้างมลทินเป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดต้องเคยได้รับโทษตามคำพิพากษามาแล้วมิใช่กรณีการยกโทษหรือลดโทษให้ เป็นเพียงการมุ่งให้ผู้กระทำความผิดกลับคืนสู่สถานภาพเดิมก่อนการกระทำความผิด เพื่อประโยชน์ในการกลับไปดำเนินชีวิตในสังคมปกติเท่านั้น (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๔๙/๒๕๓๙)^๒

๒.๕ ผู้ที่ได้รับการอภัยโทษยังคงเป็นผู้กระทำความผิดและเคยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษ แต่ผู้ที่ได้รับการนิรโทษกรรมกฎหมายถือว่าผู้นั้นไม่เคยกระทำความผิดหรือไม่เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดเช่นนั้นมาก่อน เช่นเดียวกับผู้ที่ได้รับการล้างมลทินก็จะถือว่าไม่เคยถูกพิพากษาให้ลงโทษในความผิดนั้น ๆ มาก่อน ดังนั้น หากมีการกระทำความผิดซ้ำอีกศาลจึงไม่อาจเพิ่มโทษแก่ผู้ที่ได้รับการนิรโทษกรรมหรือผู้ที่ได้รับการล้างมลทินได้ และศาลยังอาจอาศัยเป็นเหตุเพื่อรอลงโทษได้ แต่ไม่สามารถอาศัยเป็นเหตุเพื่อรอลงโทษกับผู้ที่ได้รับพระราชทานอภัยโทษได้

๒.๖ การพระราชทานอภัยโทษยังถือว่าเป็นกรณีที่มีความผิดตามคำพิพากษาซึ่งหากคำพิพากษาได้ตัดสินโทษอย่างของผู้ที่ได้รับพระราชทานอภัยโทษ การได้รับพระราชทานอภัยโทษก็ไม่ทำให้ผู้นั้นได้รับสิทธิดังกล่าวกลับคืนมา ส่วนการนิรโทษกรรมและการล้างมลทินนั้น มีผลทำให้ผู้ที่ถูกตัดสินโทษได้รับสิทธินั้นกลับคืนมาการพระราชทานอภัยโทษตามพระราชกฤษฎีกากับการขอพระราชทานอภัยโทษเป็นรายบุคคล การดำเนินการภายหลังการได้พระราชทานอภัยโทษทางวินัยเป็นรายบุคคล เปรียบเทียบกับการได้รับการล้างมลทิน

^๒ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๔๙/๒๕๓๙ พระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระชนมพรรษา ๖๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๓๐ มาตรา ๕ ตอนท้ายที่ระบุว่า โดยให้ถือว่าผู้นั้นมิได้เคยถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ทางวินัยในกรณีนั้น ๆ ย่อมหมายความว่าผู้ที่ถูกลงโทษทางวินัยไม่เคยถูกลงโทษทางวินัยเท่านั้น ส่วนความประพฤติหรือการกระทำที่เป็นเหตุให้บุคคลนั้นถูกลงโทษทางวินัยหาได้ถูกล้างไปด้วยไม่ เพราะความประพฤติหรือการกระทำที่เกิดขึ้นแล้วไม่อาจล้างมลทินให้หมดไปได้ กรมที่ดินมีคำสั่งลงโทษโจทก์ทางวินัยให้ปลดออกจากราชการฐานไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ ปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองได้ประโยชน์ที่มิควรได้เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ และรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา พระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระชนมพรรษา ๖๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๓๐ มีผลเพียงให้ถือว่าโจทก์ไม่เคยถูกลงโทษทางวินัยให้ปลดออกจากราชการเท่านั้น แต่การกระทำหรือความประพฤติของโจทก์ที่ไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่หรืออื่น ๆ ไม่ได้รับการล้างมลทินและเป็นการกระทำที่เป็นเหตุให้ขาดคุณสมบัติตามพระราชบัญญัติข้าราชการวังหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๙ (๗) ที่ว่าไม่เป็นผู้มีคุณสมบัติเสื่อมเสีย

๓. กรณีตัวอย่างของการได้รับพระราชทานโทษทางวินัย

๓.๑ กรณีของฎีกานิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๖^๓

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีคำสั่งลงโทษนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ ที่ก่อเรื่องวิวาทร้ายแรงระหว่างนิสิตต่างคณะ โดยการไล่ออกและพักการศึกษาครั้งนั้น เป็นเรื่องรุนแรงระหว่างนิสิตกับทางมหาวิทยาลัย ซึ่งในขณะนั้นนายกรัฐมนตรีดำรงตำแหน่งอธิการบดี ความรู้สึกที่ไม่ดีเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะก่อตัวเป็นความแตกฉานระหว่างประชาชนกับรัฐบาล เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินไปทรงดนตรีที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในวันที่ ๒๐ กันยายน ขณะที่เสด็จออกจากประตูพระตำหนักจิตรลดารโหฐานนั้น นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์จำนวน ๙ คน ได้เข้ามาทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาขอพระราชทานอภัยโทษแทนพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณรับฎีกา และมีพระราชดำรัสว่า

“ในการที่จะถวายฎีกานั้น จะต้องมีความสำนึกผิดจริง ๆ ทางใจด้วย ต้องยอมรับว่าได้กระทำให้ไปแล้วเป็นความผิดจริง จึงจะอภัยกันได้ มิใช่เป็นการถวายฎีกาแต่เพียงลายลักษณ์อักษร”

เมื่อเสด็จพระราชดำเนินไปถึงจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามหมายกำหนดการแล้ว ทรงมีพระราชดำรัสเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นให้ที่ประชุมฟังเกี่ยวกับที่นิสิตทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา และมีพระราชดำรัสว่า

“ฎีกานิสิตทั้งหลาย ที่ถูกทำโทษเขียนมารับว่าทำผิดจริง การรับว่าทำผิดนี้ แสดงว่าเขารู้ตัวว่าผิด คนเราทำผิดครั้งเดียวนับว่าเก่ง นิสิตพวกนี้ไม่เคยบอกว่าทำผิดมาก่อน การที่เขาทำผิดและฎีกามาบอกในวันนี้ จึงอยากจะให้อธิการบดีและคณาจารย์อภัยเขาเสีย เนื่องในงานวันนี้”

ด้วยพระราชดำรัสดังกล่าวนี้เอง ทำให้อธิการบดีรับสนองพระราชประสงค์ และประกอบพิธีลดโทษนิสิตเหล่านั้น โดยให้ทุกคนปฏิญาณต่อหน้าอาจารย์ แล้วคืนสภาพแห่งความเป็นนิสิตอีกครั้ง

๓.๒ กรณีวิกฤติตุลาการ^๔

ปัญหาในวงการตุลาการเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วง พ.ศ. ๒๕๓๔ ถึง พ.ศ. ๒๕๓๕ เกี่ยวกับการเสนอชื่อผู้เหมาะสมเข้าดำรงตำแหน่งประธานศาลฎีกาแทนบุคคลเดิมที่จะเกษียณอายุราชการในวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๔ โดยมีสาเหตุเบื้องต้นมาจากความคิดเห็นที่ไม่สอดคล้องกันในคณะกรรมการตุลาการ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม โดยต่างก็สนับสนุนบุคคลที่ตนพิจารณาว่าเหมาะสมเข้าดำรงตำแหน่งประธานศาลฎีกา ทักษะที่แตกต่างกันดังกล่าวได้เกิดขึ้นในวงการตุลาการด้วย เหตุการณ์เริ่มวิกฤตเมื่อฝ่ายตุลาการชุมนุมคัดค้านการกระทำของฝ่ายบริหารอันมีผลทำให้ข้าราชการตุลาการถูกลงโทษทางวินัยจำนวน ๑๑ ราย การลงโทษด้วยการปลดออกและให้ออกจำนวนหลายรายเพิ่มปรากฏขึ้นเป็นครั้งแรกในวงการตุลาการ นับเป็นจุดวิกฤตสำคัญที่ยากจะหาหนทางแก้ไขและย่อมมีผลกระทบต่องานตุลาการ เนื่องจากผู้ถูกลงโทษทางวินัยเป็นข้าราชการตุลาการในระดับสูง ข้าราชการตุลาการหลายท่านจึงได้ร่วมกัน

^๓สมลักษณ์ โตสกุล “พระมหากรุณาธิคุณต่อประชาชน”, พระมหากรุณาธิคุณและพระราชกรณียกิจใน ๒๕ ปี (สำนักนายกรัฐมนตรี : ๒๕๑๔), หน้า ๕๑-๕๒

^๔รองศาสตราจารย์วิชา เอี่ยมประไพ, “พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชกับกระบวนการยุติธรรม”, เฉลิมพระเกียรติฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี, หน้า ๖๗ ถึง ๗๐

ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาขอพระราชทานความเป็นธรรมและขอพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณ โดยมีทั้งฎีกาของผู้ที่ถูกลงโทษ ๑๑ ราย และฎีกาของผู้พิพากษาศาลฎีกา ศาลอุทธรณ์ และศาลชั้นต้น รวม ๑๙๓ ราย โดยฎีกาของผู้ถูกลงโทษมีสาระสำคัญตอนหนึ่งว่า “ปวงข้าพระพุทธเจ้าผู้มีนามข้างท้ายนี้ มีความจงรักภักดีในใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทอย่างแน่นแฟ้น เหตุการณ์ครั้งนี้สุดที่ปวงข้าพระพุทธเจ้าจะนั่งเฉยอยู่ได้และไม่มีวิธีการอื่นตามกฎหมายที่จะแก้ไขได้ ต้องอาศัยพระบารมีของใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทเป็นที่พึ่ง แม้การจะระคายเคืองเบื้องพระยุคลบาท แต่ก็ขอได้โปรดระงับด้วยพระเมตตาธรรมปกเกล้าปกกระหม่อม จึงขอพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณเพื่อขอจัดปิดเป่าเหตุร้ายแรงในครั้งนี้ให้หมดไป”

เมื่อความทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ทรงพระมหากรุณาลดหย่อนผ่อนโทษ โดยสำนักราชเลขาธิการได้มีหนังสือ รล.๐๐๖/๒๗๘๑ ลงวันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ สรุปสาระสำคัญได้ว่า ข้าราชการทั้ง ๑๑ ราย ที่มีส่วนในการชักชวนปลุกปั่นก่อให้เกิดการประชุมหรือชุมนุมผู้พิพากษาเพื่อนำผลไปก้าวร้าวคูหามันผู้บังคับบัญชา หรือต่อต้านการปฏิบัติงานของผู้บังคับบัญชา ตลอดจนมีส่วนในการใช้ทรัพย์สินของทางราชการในการชักชวนปลุกปั่นดังกล่าว อันเป็นเหตุแห่งการแตกแยกความสามัคคีระหว่างข้าราชการอย่างเห็นได้ชัด แม้จะมีความผิดร้ายแรง แต่ก็ยังมีเหตุผลบางประการที่ควรจะลดหย่อนได้ เนื่องจากบุคคลทั้ง ๑๑ ราย เป็นข้าราชการตุลาการชั้นผู้ใหญ่ เคยรับราชการสนองพระเดชพระคุณมานาน และครองตำแหน่งสำคัญ ตลอดจนเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประวัติการรับราชการได้ผลดี ทั้งได้ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาเพื่อขอพระราชทานพระมหากรุณาเพื่อทรงขอจัดปิดเป่าเหตุร้ายแรงครั้งนี้ให้หมดไป จึงเห็นสมควรลดหย่อนผ่อนโทษ เป็นงดบำเหน็จความชอบตามที่ฯ พณฯ เสนอมา เพื่อให้เป็นไปตามพระราชกระแสดังกล่าว กระทรวงยุติธรรมจึงได้ยกเลิกคำสั่งเรื่องลงโทษข้าราชการตุลาการ ๑๑ ราย ออกจากราชการ ลงวันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ ทั้งหมด อันเป็นผลให้ข้าราชการตุลาการทั้ง ๑๑ ราย สามารถปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งต่าง ๆ ได้ดังเดิม

พระมหากรุณาธิคุณที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีต่อข้าราชการในวงการตุลาการครั้งนี้เป็นพระราชอำนาจในขอบเขตที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังปรากฏตามหนังสือสำนักเลขาธิการ ที่ รล.๐๐๖/๑๕๕ ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งเป็นการยืนยันถึงการให้พระราชอำนาจในทางพระมหากรุณาธิคุณโดยแท้ มิได้ทรงมีพระบรมราชวินิจฉัยในเนื้อหาแห่งคดีแต่อย่างใด โดยมีข้อสังเกตดังนี้

ประการแรก ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระมหากษัตริย์มีพระราชอำนาจในการลดโทษ แต่ไม่ได้มีพระราชอำนาจ “ลงโทษ” หรือ “เพิ่มโทษ”

ประการที่สอง การพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณให้ลดโทษจากโทษให้ออก (โทษขั้นสูงกว่า) ลงมาเป็นโทษงดบำเหน็จความชอบ (โทษขั้นต่ำกว่า) เป็นการ “ให้ลดหย่อนผ่อนโทษ” มิใช่ “ให้ลงโทษ”

๓.๓ กรณีอดีตปลัดกระทรวงการคลังได้รับพระราชทานอภัยโทษทางวินัย^๕

สืบเนื่องจากกระทรวงการคลังได้เปิดรับสมัครคัดเลือกข้าราชการเพื่อมาดำรงตำแหน่งรองอธิบดีกรมสรรพากรที่ว่างอยู่จำนวน ๔ ตำแหน่ง มีผู้มาสมัครทั้งสิ้น ๑๐ คน

^๕บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการในกรณีอดีตปลัดกระทรวงการคลังได้รับพระราชทานอภัยโทษทางวินัย (เรื่องเสร็จที่ ๑๐๕๖/๒๕๕๔)

เมื่อกระทรวงการคลังออกคำสั่งแต่งตั้งบุคคล ๔ คน ให้ไปดำรงตำแหน่งรองอธิบดีกรมสรรพากรปรากฏว่ามีผู้สมัครที่ไม่พอใจหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกข้าราชการพลเรือนสามัญของกระทรวงการคลังนำเรื่องดังกล่าวไปฟ้องต่อศาลปกครองกลาง ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ศาลปกครองกลางได้มีคำพิพากษาให้กระทรวงการคลังเพิกถอนคำสั่งแต่งตั้งรองอธิบดีกรมสรรพากรทั้ง ๔ คน กระทรวงการคลังได้ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดและศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ให้เพิกถอนคำสั่งแต่งตั้งรองอธิบดีกรมสรรพากรทั้ง ๔ คน โดยให้มีผลบังคับตั้งแต่วันที่กระทรวงการคลังออกคำสั่งแต่งตั้ง ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ชี้มูลความผิดอดีตปลัดกระทรวงการคลังว่าเป็นผู้กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ ถือเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน กระทรวงการคลังจึงได้มีคำสั่งลงโทษไล่ออดีตปลัดกระทรวงการคลังออกจากราชการแต่อดีตปลัดกระทรวงการคลังได้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษดังกล่าวต่อคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (ก.พ.ค.) ซึ่ง ก.พ.ค. ได้พิจารณามีมติลดโทษจากการไล่ออกจากราชการเป็นปลดออกจากราชการ กระทรวงการคลังจึงออกคำสั่งลดโทษจากไล่ออกจากราชการเป็นปลดออกจากราชการ จากนั้นอดีตปลัดกระทรวงการคลังก็ได้อุทธรณ์คำสั่งของ ก.พ.ค. ต่อศาลปกครองสูงสุด ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด และในขณะเดียวกันก็ได้ทูลเกล้าฯ ขอพระราชทานอภัยโทษต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้วย ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือแจ้งให้กระทรวงการคลังทราบว่า สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้รับแจ้งจากสำนักราชเลขาธิการว่าได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้วมีพระราชกระแสว่า อดีตปลัดกระทรวงการคลังปฏิบัติหน้าที่ราชการสร้างคุณความดีเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติติดต่อกันมาเป็นเวลานาน เพื่อเป็นการตอบแทนความอุตสาหะและให้โอกาสประพฤติดนเป็นพลเมืองที่ดีต่อไป จึงให้อภัยโทษทางวินัยแก่อดีตปลัดกระทรวงการคลังและแจ้งให้กระทรวงการคลังพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชกระแสต่อไป

กระทรวงการคลังจึงได้หารือแนวทางการดำเนินการตามพระราชกระแสพระราชทานอภัยโทษดังกล่าวต่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง การที่ผู้ได้รับพระราชทานอภัยโทษทางวินัยนำเรื่องไปฟ้องต่อศาลปกครองสูงสุด และคดียังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุดนั้น การดำเนินการตามพระราชกระแสดังกล่าวกระทรวงการคลังจะต้องรอฟังผลคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดก่อนหรือไม่ คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาแล้วเห็นว่า ประเด็นแห่งคดีที่ได้ยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองเป็นกรณีที่แตกต่างจากที่ได้มีหนังสือขอพระราชทานอภัยโทษทางวินัย และเมื่อได้มีพระราชกระแสอภัยโทษทางวินัยแล้ว สำนักราชเลขาธิการได้อัญเชิญพระราชกระแสมายังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ซึ่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีบันทึกแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบเพื่อลงนามสนองพระราชกระแส รวมทั้งแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชกระแสต่อไป ดังนั้น เมื่อกระทรวงการคลังได้รับทราบพระราชกระแสและการลงนามรับสนองพระราชกระแสของนายกรัฐมนตรีแล้ว จึงมีหน้าที่ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชกระแสต่อไป โดยมีจำต้องรอฟังผลคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด

ประเด็นที่สอง การพระราชทานอภัยโทษทางวินัยกรณีนี้จะเทียบเคียงกับการได้รับการล้างมลทินตามกฎหมายว่าด้วยการล้างมลทินในส่วนที่กำหนดเกี่ยวกับสิทธิของผู้ได้รับการล้างมลทิน และการนำหลักเรื่องการล้างมลทินเป็นการล้างโทษแต่ไม่ได้ล้างการกระทำความผิดมาใช้ในการพระราชทานอภัยโทษทางวินัยในกรณีดังกล่าวได้หรือไม่ คณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่าการล้างมลทินจะดำเนินการโดยตราเป็นพระราชบัญญัติในโอกาสสำคัญต่าง ๆ และผู้ที่ได้รับการล้างมลทินจะต้องเป็นผู้ที่อยู่ในหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามที่กฎหมายว่าด้วยการล้างมลทินแต่ละฉบับกำหนด โดยผลของการล้างมลทินนั้นให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยถูกลงโทษ หากเป็นกรณีได้รับโทษทางวินัยก็ให้ถือว่าผู้นั้นมิได้เคยถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ทางวินัยมาก่อน แต่การกระทำหรือความประพฤติที่เป็นเหตุให้ผู้นั้นถูกลงโทษมิได้ถูกลบล้างไปด้วย และมีได้ก่อให้เกิดสิทธิเรียกร้องหรือประโยชน์ใด ๆ เว้นแต่กฎหมายจะกำหนดไว้ ส่วนการพระราชทานอภัยโทษเป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยโดยตรง ซึ่งไม่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการดำเนินการไว้ เว้นแต่กรณีการพระราชทานอภัยโทษทางอาญา การพระราชทานอภัยโทษทางวินัยจึงต้องเป็นไปตามหลักรัฐธรรมนูญทั่วไปที่ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชกระแสและมีรัฐมนตรีลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ ดังนั้น เมื่อหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของการล้างมลทินและการพระราชทานอภัยโทษมีความแตกต่างกัน จึงมีอาจเทียบเคียงมาใช้ในการพิจารณาการได้รับพระราชทานอภัยโทษทางวินัยได้

ประเด็นที่สาม กระทรวงการคลังจะต้องดำเนินการออกคำสั่งยกเลิกคำสั่งลงโทษปลดออกจากราชการ หรือไม่ อย่างไร และจะต้องมีคำสั่งให้กลับเข้ารับราชการในทำนองเดียวกับกรณีที่ผู้ถูกลงโทษทางวินัยกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง และผู้ถูกลงโทษได้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษ ซึ่งผลการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งฟั่งขึ้น หรือไม่ และหากกระทรวงการคลังจะต้องดำเนินการออกคำสั่งทั้งสองกรณีดังกล่าว จะต้องกำหนดให้คำสั่งนั้นมีผลตั้งแต่วันที่ใด และกรณีการออกคำสั่งให้กลับเข้ารับราชการ กระทรวงการคลังจะต้องปฏิบัติในลักษณะอย่างไร คณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่าตามประเพณีการปกครองอันเป็นระเบียบแบบแผนของทางราชการที่ผ่านมา กระทรวงการคลังต้องมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งลงโทษและคำสั่งลดโทษโดยให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่มีคำสั่งให้พ้นจากราชการ เพื่อมิให้คำสั่งลงโทษทางวินัยยังคงมีผลอยู่ต่อไปเช่นเดียวกับกรณีการพระราชทานอภัยโทษทางวินัยแก่ข้าราชการตุลาการในกรณีวิกฤติตุลาการ เมื่อ ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ สำหรับกรณีนี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ได้รับพระราชทานอภัยโทษทางวินัยยังคงมีอายุราชการเหลืออยู่ กระทรวงการคลังจะต้องดำเนินการสั่งให้กลับเข้ารับราชการ ส่วนวิธีการ ขั้นตอน และการจ่ายเงินเดือนและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ในระหว่างที่ออกจากราชการจนถึงวันที่ได้รับคำสั่งให้กลับเข้ารับราชการจะต้องดำเนินการอย่างใดนั้น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน จึงเห็นควรให้กระทรวงการคลังหารือไปยังสำนักงาน ก.พ. ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาเรื่องดังกล่าว

๔. การดำเนินการภายหลังได้รับพระราชทานอภัยโทษทางวินัย

๔.๑ กรณีของศึกษานิเทศก์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๖

เมื่อทรงมีพระราชดำรัสให้อธิการบดีและคณาจารย์อภัยให้แก่นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ดังกล่าว ทำให้อธิการบดีรับสนองพระราชประสงค์ และประกอบพิธีลดโทษนิสิตเหล่านั้น โดยให้ทุกคนปฏิญาณต่อหน้าอาจารย์ แล้วคืนสภาพแห่งความเป็นนิสิตอีกครั้ง การคืนสภาพ

ความเป็นนิสิตให้นี้ถือเป็นการดำเนินการภายหลังจากการได้รับพระราชทานอภัยโทษทางวินัย และหากมีการออกคำสั่งหรือประกาศใดเกี่ยวกับการให้นิสิตดังกล่าวพ้นจะสภาพนิสิต ก็จะต้องดำเนินการยกเลิกเสียเพื่อให้เป็นไปตามพระราชดำรัส

๔.๒ กรณีวิกฤติตุลาการ

เมื่อทรงมีพระราชกระแสเห็นสมควรลดหย่อนผ่อนโทษ จากให้ออกจากราชการเป็นด่าเห้นใจความชอบ เพื่อให้เป็นไปตามพระราชกระแสดังกล่าว กระทรวงยุติธรรม จึงได้ยกเลิกคำสั่งเรื่องลงโทษข้าราชการตุลาการ ๑๑ ราย ออกจากราชการ ลงวันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ ทั้งหมด อันเป็นผลให้ข้าราชการตุลาการทั้ง ๑๑ ราย สามารถปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งต่าง ๆ ได้ดังเดิม

๔.๓ กรณีอดีตปลัดกระทรวงการคลังได้รับพระราชทานอภัยโทษทางวินัย

เมื่อทรงมีพระราชกระแสให้อภัยโทษทางวินัยแก่อดีตปลัดกระทรวงการคลัง กระทรวงการคลังต้องมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งลงโทษและคำสั่งลดโทษโดยให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่มีคำสั่งให้พ้นจากราชการ เพื่อมิให้คำสั่งลงโทษทางวินัยยังคงมีผลอยู่ต่อไปเช่นเดียวกับกรณีการพระราชทานอภัยโทษทางวินัยแก่ข้าราชการตุลาการในกรณีวิกฤติตุลาการ สำหรับกรณีนี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ได้รับพระราชทานอภัยโทษทางวินัยยังคงมีอายุราชการเหลืออยู่ กระทรวงการคลังจะต้องดำเนินการสั่งให้กลับเข้ารับราชการ ส่วนวิธีการ ขั้นตอน และการจ่ายเงินเดือนและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ในระหว่างที่ออกจากราชการจนถึงวันที่ได้รับคำสั่งให้กลับเข้ารับราชการจะต้องดำเนินการอย่างไรรั้น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน จึงเห็นควรให้กระทรวงการคลังหารือไปยังสำนักงาน ก.พ. ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาเรื่องดังกล่าว

เมื่อพิจารณาการดำเนินการภายหลังจากการได้รับพระราชทานอภัยโทษทางวินัย จากกรณีศึกษาดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่าเมื่อพระราชทานอภัยโทษอย่างไรก็มีผลให้ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชกระแสหรือพระราชดำรัส เช่น กรณีของนิสิตกับกรณีของอดีตปลัดกระทรวงการคลังทรงพระราชทานอภัยโทษทางวินัยทั้งหมด มีผลทำให้ต้องยกเลิกคำสั่งลงโทษทางวินัยต่าง ๆ แล้วให้กลับคืนสู่ฐานะเดิมก่อนที่จะถูกลงโทษทางวินัย ส่วนกรณีวิกฤติตุลาการนั้น เป็นการลดหย่อนผ่อนโทษจากให้ออกจากราชการเป็นด่าเห้นใจความชอบ จึงมีผลเป็นเพียงไม่ต้องถูกให้ออกจากราชการยังสามารถปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ตามอายุราชการที่เหลืออยู่ของตุลาการแต่ละท่าน

๕. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากข้อเท็จจริงและกรณีตัวอย่างต่าง ๆ จะเห็นได้ว่า พระราชอำนาจในการพระราชทานอภัยโทษนั้น เป็นการใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญเพื่อให้บ้านเมืองผ่านพ้นวิกฤตต่าง ๆ สำหรับในกรณีโทษทางวินัยซึ่งมิได้มีบทบัญญัติใดกำหนดรูปแบบในการขอพระราชทานอภัยโทษไว้ชัดเจน ดังเช่นการขอพระราชทานอภัยโทษทางอาญา จึงมักจะเป็นการพระราชทานอภัยโทษเป็นการเฉพาะรายหรือกลุ่มบุคคล จึงทำให้ในการปฏิบัติตามพระราชกระแสหรือพระราชดำรัสพระราชทานอภัยโทษทางวินัยนั้น จำต้องพิจารณาเป็นรายกรณี เช่น หากพระราชทานอภัยโทษทางวินัยให้ออกจากราชการ มีผลเท่ากับต้องดำเนินการยกเลิกคำสั่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด แล้วดำเนินการให้กลับเข้าสู่ตำแหน่งตามเดิม ซึ่งอาจจะต้องมีประเด็นเกี่ยวกับกรณีผู้ที่ยังเหลืออายุราชการและกรณีผู้ที่เกษียณอายุ

ราชการแล้ว ก็จะต้องมีการดำเนินการที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าการถือดีตปัด
กระทรวงการคลังได้รับพระราชทานอภัยโทษทางวินัยนั้น ในเรื่องเกี่ยวกับวิธีการ ขั้นตอน และ
การจ่ายเงินเดือนและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ในระหว่างที่ออกจากราชการจนถึงวันที่ได้รับคำสั่ง
ให้กลับเข้ารับราชการซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน
จึงเห็นควรให้กระทรวงการคลังหารือไปยังสำนักงาน ก.พ. ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการ
พิจารณา และปรากฏข้อเท็จจริงว่ากรณีดังกล่าวเมื่อได้รับพระราชทานอภัยโทษทางวินัยแล้วตปัด
กระทรวงการคลังท่านนั้นก็ได้ขอลาออกจากราชการ แต่ก็ยังคงต้องมีการดำเนินการเพื่อยกเลิกคำสั่ง
ลงโทษทางวินัยก่อน ดังที่ปรากฏตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ให้ข้าราชการพลเรือน
พ้นจากตำแหน่ง^๖ โดยจะปรากฏถ้อยคำว่า “กระทรวงการคลังได้ดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตาม
พระราชกระแส โดยได้มีคำสั่งยกเลิกคำสั่งลงโทษทางวินัย และต่อมาได้ขอลาออกจากราชการ
และกระทรวงการคลังได้มีคำสั่งอนุญาตให้ลาออกจากราชการ ตั้งแต่วันที่ได้มีคำสั่งไล่
ออกจึงเห็นสมควรยกเลิกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ให้พ้นจากตำแหน่งปลัดกระทรวง เนื่องจาก
ลาออกจากราชการ อันเป็นการแสดงให้เห็นว่าแม้จะขอลาออกจากราชการก็ยังคงต้องปฏิบัติตาม
พระราชกระแสหรือพระราชดำรัสพระทานอภัยโทษทางวินัยโดยเคร่งครัด

เนื่องจากผู้ได้รับพระราชทานอภัยโทษทางวินัยกรณีตปัดกระทรวงข้างต้น
ได้ขอลาออกจากราชการ แม้จะได้รับพระราชทานอภัยโทษทางวินัยแล้วและยังเหลืออายุราชการ
อีกก็ตาม จึงไม่เกิดปัญหาเกี่ยวกับการคืนตำแหน่งและการดำเนินการกับผู้ที่มารับตำแหน่งแทน
ในระหว่างที่ยังมิได้รับพระราชทานอภัยโทษทางวินัย ซึ่งหากในอนาคตปรากฏกรณีในลักษณะ
ดังกล่าวอีก แต่ผู้ที่ได้รับพระราชทานอภัยโทษทางวินัยยังประสงค์จะรับราชการต่อไป ก็อาจจะทำให้
เกิดปัญหาในการดำเนินการให้ผู้ได้รับพระราชทานอภัยโทษทางวินัยนั้นกลับเข้าสู่ตำแหน่ง ซึ่งเห็นว่า
กรณีนี้อาจอาศัยการดำเนินการตามคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด กรณีนายถวิล เปลี่ยนสี^๗
เป็นแนวทางในการดำเนินการได้

^๖ ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ให้ข้าราชการพลเรือนพ้นจากตำแหน่ง ประกาศราชกิจจานุเบกษา
หน้า ๔ เล่ม ๑๒๙ ตอนพิเศษ ๙๑ ง ๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๕

^๗ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ ๓๓/๒๕๕๗